

Zadeva C-804/21 PPU**Predlog za sprejetje predhodne odločbe****Datum vložitve:**

20. december 2021

Predložitveno sodišče:

Korkein oikeus (vrhovno sodišče, Finska)

Datum predložitvene odločbe:

20. december 2021

Pritožnici:

C

CD

Nasprotna stranka v pritožbenem postopku: Syyttäjä (državno tožilstvo)

SKLEP KORKEIN OIKEUS (VRHOVNO SODIŠČE)

[...] (ni prevedeno)

Datum sklepa

20. december 2021

[...] (ni prevedeno)

PRITOŽNICI

C in CD

NASPROTNA STRANKA V PRITOŽBENEM POSTOPKU

Syyttäjä (državno tožilstvo)

PREDMET

Nadaljevanje pripora

Odlog izvršitve odločbe o predaji

PREDLOG ZA UPORABO NUJNEGA POSTOPKA

Korkein oikeus (vrhovno sodišče, Finska) predlaga, naj se ta predlog za sprejetje predhodne odločbe obravnava po nujnem postopku predhodnega odločanja, ki je določen v členu 107 Poslovnika Sodišča. Ta zadeva odpira vprašanja razlage

Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami (v nadaljevanju: Okvirni sklep), ki spada na področje uporabe naslova V tretjega dela PDEU. Pritožnicama je bila odvzeta prostost in nadaljevanje njunega pripora je odvisno od rešitve spora o glavni stvari.

ODLOČBA KORKEIN OIKEUS (VRHOVNO SODIŠČE)

1. Predmet postopka

- 1 Ta zadeva se nanaša na zadnjo fazo postopka evropskega naloga za prijetje, v katerem pravnomočnih odločb o predaji, izdanih za izvršitev kazni, ni bilo mogoče izvršiti v skladu z običajnimi kratkimi roki. Predaja je bila delno odložena iz razlogov v zvezi s pandemijo COVID-19, vendar tudi in predvsem zaradi pravnih ovir, povezanih s tožbama in prošnjama za azil, ki sta ju vložili osebi, kateri predaja je bila odrejena. Vprašanje je, ali se lahko taki razlogi štejejo za okoliščine, na katere državi članici nimata vpliva, v smislu člena 23(3) Okvirnega sklepa, ki dovoljujejo podaljšanje roka za predajo, kar bi pomenilo, da oseb, katerih predaja je bila odrejena, ni treba izpustiti v skladu z odstavkom 5 istega člena. Poleg tega se postavlja vprašanje postopka, ki se uporabi za podaljšanje roka za predajo osebe, in pravnih sredstev v tem postopku.

Dejansko stanje

- 2 Pristojni romunski pravosodni organ je 19. maja 2015 izdal evropski nalog za prijetje zoper osebo C in 27. maja 2015 zoper osebo CD, romunska državljana, za njuno predajo Romuniji zaradi izvršitve petletne zaporne kazni in triletne dodatne kazni. Ti kazni sta bili naloženi zaradi prometa s prepovedanimi drogami s tveganjem in visokim tveganjem ter sodelovanja v organizirani hudodelski združbi.
- 3 Pred tem postopkom je švedsko vrhovno sodišče z odločbo z dne 8. aprila 2020 (NJA 2020, str. 430) odredilo predajo osebe C Romuniji. Pritožbeno sodišče v Svei na Švedskem je z odločbo z dne 30. julija 2020 odredilo predajo osebe CD Romuniji. Vendar sta obe osebi pred izvršitvijo teh odločb o predaji s Švedske odšli na Finsko.
- 4 Osebi C in CD sta bili 15. decembra 2020 na Finskem prijeti na podlagi evropskega naloga za prijetje in odrejen jima je bil pripor. Korkein oikeus (vrhovno sodišče) je z odločbama z dne 16. aprila 2021 (KKO 2021:24 in št. 582) odredilo predajo oseb C in CD Romuniji. Na zahtevo romunskih organov je keskusrikospoliisi finlandais (finska nacionalna uprava kriminalistične policije) za prvi datum predaje določil 7. maj 2021, ker pred tem datumom zaradi pandemije COVID-19 ni bil na voljo noben ustrezen let.
- 5 Osebi C in CD sta 3. maja 2021 pri Korkein oikeus (vrhovno sodišče) vložili pritožbo. Korkein oikeus (vrhovno sodišče) je naprej 4. maja 2021 začasno

zadržalo izvršitev odločb o predaji, nato pa je 31. maja 2021 zavrnilo pritožbi, s čimer je odredba o začasnem zadržanju izvršitve prenehala veljati. Tudi drugi datum, ki je bil dogovorjen za predajo, in sicer 11. junij 2021, je bil preložen, ker ni bilo neposrednih letalskih povezav z Romunijo in ker v okviru dogovorjenega časovnega načrta ni bilo mogoče organizirati letalskega prevoza prek druge države članice. Osebi C in CD sta pri kärjaoikeus (sodišče prve stopnje, Finska) in Korkein oikeus (vrhovno sodišče) vložili več drugih predlogov v zvezi z odlogom izvršitve odločb o predaji. Vsi ti predlogi so bili zavrnjeni ali razglašeni za nedopustne.

- 6 Nazadnje bi morala biti oseba CD Romuniji predana 17. junija 2021, oseba C pa 22. junija 2021, vendar je bila ta predaja pri obeh preprečena, ker sta zaprosili za azil na Finskem. Maahanmuuttovirasto (nacionalni urad za priseljevanje) je ti prošnji za azil 12. novembra 2021 zavrnil, vendar sta osebi C in CD pri hallinto-oikeus (upravno sodišče) vložili tožbi zoper zadevni odločbi.

Odločbi Helsingin kärjaoikeus (sodišče prve stopnje) z dne 8. in 29. oktobra 2021

- 7 Osebi C in CD sta pri Helsingin kärjaoikeus (sodišče prve stopnje) zahtevali, prvič, izpustitev, ker je rok za predajo potekel, in drugič, odlog predaje Romuniji zaradi prošnji za azil. Kärjaoikeus (sodišče prve stopnje) je z odločbama z dne 8. in 29. oktobra 2021 ta predloga razglasilo za nedopustna. Zadevni postopek se nanaša na pritožbi, ki sta ju osebi C in CD vložili zoper ti odločbi kärjaoikeus (sodišče prve stopnje).

Postopek pred Korkein oikeus (vrhovno sodišče)

- 8 Osebi C in CD sta v pritožbi ponovili svoje predloge. Syttäjä (državni tožilec) je v odgovoru na pritožbo predlagal, naj pripor pritožnic nadaljuje in naj se izvršitev njune predaje Romuniji ne odloži.
- 9 Korkein oikeus (vrhovno sodišče) je v svoji načelni odločbi z dne 8. decembra 2021 (KKO 2021:86) menilo, da imajo osebe, ki jim je bila izdana odločba o predaji, pravico do dostopa do sodišča v zvezi z vprašanjem nadaljevanja pripora. Za preprečitev vsakršne zamude je Korkein oikeus (vrhovno sodišče) zadevo neposredno prevzelo v obravnavo.

2. Pravni okvir

2.1 Predaja

Pravo Unije

- 10 Upoštevne določbe v tej zadevi so določbe uvodne izjave 9 Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ ter člen 6(2), člen 12, člen 15(1) in člen 23 Okvirnega sklepa.

Nacionalno pravo

- 11 Nacionalne določbe, sprejete za izvajanje Okvirnega sklepa, vsebuje rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan Unionin jäsenvaltioiden välillä annettu laki (30.12.2003/1286) (zakon 1286/2003 o predaji zaradi kaznivega dejanja med Finsko in drugimi državami članicami Evropske unije z dne 30. decembra 2003) (zakon št. 1286 z dne 30. decembra 2003, v nadaljevanju: zakon o predaji EU).
- 12 Na Finskem sta izvršitvena pravosodna organa, pristojna za odločanje o predaji in priporu, Helsingin käräjäoikeus (sodišče prve stopnje) in – kot pritožbeno sodišče – Korkein oikeus (vrhovno sodišče) (členi 11, 19 in 37 zakona o predaji EU). V skladu s členom 44 zakona o predaji EU pa je za izvršitev odločbe o predaji pristojen keskusrikospoliisi (finska nacionalna uprava kriminalistične policije).
- 13 V skladu s členom 46(1) zakona o predaji EU se oseba, na katero se nanaša taka odločba, preda pristojnim organom države članice, ki je to zahtevala, v najkrajšem možnem času na dan, o katerem se dogovorijo zadevni organi. Vendar se preda najpozneje v 10 dneh po pravnomočnosti odločbe o predaji.
- 14 V skladu s členom 46(2) zakona o predaji EU se morajo pristojni organi, če predajo osebe v roku iz odstavka 1 preprečijo okoliščine, na katere Finska oziroma država članica, ki je predložila zahtevo, nimata vpliva, dogovoriti o novem datumu predaje. Predaja se opravi v roku 10 dni po dogovorjenem novem datumu.
- 15 V skladu s členom 47 zakona o predaji EU lahko sodišče spremeni izvršitev odločbe o predaji, če obstajajo okoliščine, zaradi katerih je predaja pretirana iz humanih razlogov. Odločba o predaji mora biti izvršena takoj, ko te okoliščine prenehajo. Pristojni organi se morajo torej dogovoriti o novem datumu predaje. Predaja se opravi v roku 10 dni po dogovorjenem novem datumu.
- 16 V skladu s členom 48 zakona o predaji EU se oseba, ki je po poteku rokov iz členov 46 in 47 še vedno v priporu, izpusti.

2.2 Prošnja za azil

Pravo Unije

- 17 Upoštevena določba v obravnavanem primeru je edini člen protokola (št. 24) o pravici do azila za državljane držav članic Evropske unije, priloženega Pogodbi DEU.

Nacionalno pravo

- 18 Nacionalne določbe na področju azila vsebuje ulkomaalaislaki (30.4.2004/301) (zakon 301/2004 o tujcih z dne 30. aprila 2004), ki ustreza določbam Ženevske

konvencije o statusu beguncev. Določbe zakona o tujcih se uporabljajo za vse tuje državljane, ki prebivajo v državi, in torej tudi za državljane Unije.

- 19 V skladu s členom 40(3) zakona o tujcih ima tujec pravico do zakonitega prebivanja v državi v času trajanja preučitve prošnje, do sprejetja pravno močne odločitve o njej oziroma do sprejetja izvršljive odločbe o njegovi odstranitvi. Iz pripravljalnega gradiva izhaja, da ta pravica velja tudi za prosilce za azil.
- 20 V skladu s členom 101(3) zakona o tujcih se lahko prošnja šteje za očitno neutemeljeno, če je prosilec prišel iz varne države izvora, v katero se lahko vrne. V skladu s členom 104(1) zakona o tujcih se lahko o prošnji za mednarodno zaščito odloča po hitrem postopku, kadar se prošnja šteje za očitno neutemeljeno v skladu s členom 101.

3. Nujnost vložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 21 Korkein oikeus (vrhovno sodišče) se mora izreči o predlogih, ki sta jih pritožnici, ki sta še vedno v priporu in katerih predaja je bila odrejena s pravno močnima odločbama o predaji, vložili za svojo izpustitev na eni strani in za odlog izvršitve predaje na drugi strani. Ker preučitev njunih prošenj za azil še poteka, še nista bili predani Romuniji. Predložitveno sodišče se mora izreči o vprašanjih v zvezi z razlago Okvirnega sklepa, za katera se zdi, da se Sodišče o njih v svoji sodni praksi še ni opredelilo.

3.1 Prvo vprašanje

- 22 Na prvem mestu je treba opraviti presojo postopka, v katerem je bil na podlagi člena 23(3) Okvirnega sklepa ugotovljen obstoj okoliščin, na katere državi članici nimata vpliva in podaljšan rok za predajo.
- 23 Iz sodbe Vilkas izhaja, da potek rokov iz člena 23, od (1) do (4), Okvirnega sklepa ne povzroči ustavitve postopka predaje, temveč pomeni le izpustitev zahtevane osebe v skladu s členom 23(5) tega okvirnega sklepa (sodba z dne 25. januarja 2017, Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, točka 70). V skladu s členom 23(3) Okvirnega sklepa je potek roka odvisen od tega, ali predaja ni bila mogoča zaradi okoliščin, na katere državi članici nimata vpliva. Sodba Vilkas ne obravnava vprašanja, kateri organ je pristojen za preučitev, ali obstajajo okoliščine, na katere državi članici nimata vpliva, v smislu Okvirnega sklepa, in katere postopkovne zahteve določa ta okvirni sklep, če je to ustrezno, za preučitev razlogov za prekoračitev roka in izpustitev osebe, katere predaja je bil odrejena.
- 24 V skladu s pravili nacionalnega prava je keskusrikospoliisi (uprava kriminalistične policije) odgovorna za naloge v zvezi z izvršitvijo predaje, ko odločba o predaji, ki jo je sprejelo sodišče, postane pravno močna. Sodišče v svoji odločbi ne navaja odredb glede datuma predaje, temveč se ta izvrši ob upoštevanju rokov, ki jih za to določa zakon o predaji EU v skladu z Okvirnim sklepom. Keskusrikospoliisi (uprava kriminalistične policije) je odgovorna za praktično izvajanje odločbe o

predaji, zagotovi povezavo s pristojnimi organi države članice, ki je izdala nalog za prijetje, in se dogovori o novem datumu predaje, kadar ta ni izvedena v 10 dneh, tako kot v tej zadevi. V skladu z odločbo Korkein oikeus (vrhovno sodišče) (KKO 2021:86) ima oseba, ki je predmet predaje, kljub temu vedno pravico, da sodišču v presojo predloži vprašanje, ali je nadaljevanje njenega pripora še vedno utemeljeno ali pa jo je treba izpustiti zaradi pretiranega trajanj pripora. Sodišče mora torej med drugim presoditi, ali so za nepredajo krive okoliščine, na katere državi članici nimata vpliva, v smislu člena 23(3), ki dovoljujejo podaljšanje roka za predajo in nadaljevanje pripora osebe, ki je predmet predaje, ne glede na člen 23(5). Vendar ne kessurikospoliisi (uprava kriminalistične policije) ne drugi organi vprašanja o nadaljevanju pripora ne predložijo sistematično v presojo sodišču.

- 25 Predložitveno sodišče ni prepričano, da je tak nacionalni postopek v skladu z zahtevami člena 23(3) Okvirnega sklepa. Zdi se, da besedilo tega odstavka – za razliko od odstavka 1 istega člena, ki omenja „pravosodna organa“ – zahteva ukrepanje prav izvršitvenega pravosodnega organa iz člena 6(2) Okvirnega sklepa. Ti ukrepi pomenijo zlasti, da se izvršitveni pravosodni organ pogaja z odreditvenim pravosodnim organom, se z njim dogovori o novem datumu predaje in predvsem preuči, ali so pogoji za nadaljevanje pripora še vedno izpolnjeni. Iz sodne prakse Sodišča izhaja, da kessurikospoliisi (uprava kriminalistične policije) ni mogoče šteti za izvršitveni pravosodni organ v smislu člena 6(2) Okvirnega sklepa (sodba z dne 24. novembra 2020, Openbaar Ministerie (Ponarejanje listin), C-510/19, EU:C:2020:953, točki 41 in 42). Posredovanje policijskega organa ostaja omejeno na praktično in upravno pomoč pristojnih pravosodnih organov (sodba z dne 10. novembra 2016, Poltorak, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, točka 42). Za operacijo, ki vključuje opredelitev položaja za okoliščine, na katere državi članici nimata vpliva, ali sprejetje odločitev o nadaljevanju pripora, se ne more šteti, da spada med take naloge.
- 26 Okoliščine, na katere državi članici nimata vpliva, iz člena 23(3) Okvirnega sklepa so neobičajne in nepredvidljive (sodba Vilkas, točka 53 in navedena sodna praksa). Pandemija COVID-19 je pokazala, da lahko ovire v zvezi z omejitvami potovanja in zmanjšanjem možnosti prevoza trajajo dolgo, da se okoliščine hitro spreminjajo in da je težko zanesljivo predvideti datum, ko teh ovir ne bo več. Za učinkovitost sistema evropskega naloga za prijetje se predpostavlja, da je izvrševanje pravnomočnih odločb o predaji hitro in preprosto, pod pogojem, da so – zlasti za osebe v priporu – zagotovljene pravice na podlagi člena 6 Listine o temeljnih pravicah, kar zahteva tudi uporabo člena 23(3) in (5) Okvirnega sklepa.
- 27 Pogajanja med organi držav članic v zvezi z odlogom izvršitve odločbe o predaji so v bistvu praktične narave, saj je njihov cilj določiti ustrezen trenutek za predajo in logistične vidike, kot so prevozna sredstva in načrt poti. Take naloge bolj ustrezajo upravnim organom kot sodiščem, ki delujejo kot pravosodni organi. Iz tega razloga se postavlja vprašanje, ali člen 23(3) Okvirnega sklepa nasprotuje postopku, v okviru katerega je organ, odgovoren za praktično izvršitev odločbe o predaji, na prvi stopnji pristojen za presojo obstoja ovir za predajo in možnosti za

njeno izvedbo ter za dogovor o novem datumu predaje, pri čemer imata oseba, katere predaja je odrejena, in državni tožilec na podlagi pravnih sredstev pravico, da zadevo predložita v preučitev sodišču in predlagata konec pripora (glej sodbo z dne 11. novembra 2021, Gavanozov II, C-852/19, EU:C:2021:902, točka 33). Sodišče, ki mu je zadeva predložena, se torej izreče o tem, ali zamuda pri izvrševanju izhaja iz okoliščin, na katere državi članici nimata vpliva, in glede na rezultat in druge dejavnike, ki vplivajo na razumnost, tudi o pretiranosti trajanja pripora. Glede na sodno prakso Sodišča (sodbi Openbaar Ministerie (Ponarejanje listin), točka 53, in z dne 27. maja 2019, OG in PI (Državni tožilstvi v Lübecku in Zwickau), C-508/18 in C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, točki 70 in 75) so dopustni dvomi glede tega, ali tako pravno sredstvo v celoti izpolnjuje zahteve, neločljivo povezane z učinkovitim sodnim varstvom, in ali je izvrševanje odločbe o predaji predmet zadostnega sodnega nadzora.

- 28 Če se člen 23 Okvirnega sklepa razlaga tako, da postopek, ki temelji na zgoraj opisanem sodnem nadzoru kot pravnem sredstvu, ni skladen z Okvirnim sklepom in njegovimi cilji ter ne zagotavlja zadostno pravic osebe, katere predaja je bila odrejena, se je treba torej vprašati o posledicah, ki morajo iz tega izhajati. Upravičeno je vprašanje, ali neobstoj posredovanja pravosodnega organa nujno pomeni obveznost izpustitve zahtevane osebe v skladu s členom 23(5) Okvirnega sklepa – tudi če ob upoštevanju vseh vidikov v zvezi z obravnavnim primerom trajanje pripora ni bilo pretirano (sodba z dne 16. julija 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, točki 58 in 59).
- 29 V zvezi s členom 23(3) Okvirnega sklepa se postavlja tudi vprašanje, kdaj morajo organi stopiti v stik in se dogovoriti o novem datumu predaje. Iz besedila ni razvidno, ali je treba ukrepati takoj, ko v eni ali drugi državi članici nastanejo okoliščine, na katere državi članici nimata vpliva, ki preprečujejo izvršitev predaje ob zelenem času, ko predhodno določeni rok poteče ali, tako kot v primeru iz člena 23(4), šele ko ovire ni več. Okoliščine, na katere državi članici nimata vpliva, so lahko tudi take, da ni mogoče zanesljivo predvideti, kdaj bodo prenehale. V takem primeru se je praktično nemogoče dogovoriti o novem datumu predaje takoj po nastanku ovire.

3.2 *Drugo vprašanje*

- 30 Drugo vprašanje se nanaša na to, ali se lahko pravne ovire, ki temeljijo na nacionalni zakonodaji države članice in zaradi katerih je predaja v praksi preprečena, štejejo za okoliščine, na katere državi članici nimata vpliva, v smislu člena 23(3) Okvirnega sklepa.
- 31 Sodišče je v sodbi Vilkas razložilo pojem višje sile v primeru ponavljajočega fizičnega upiranja osebe, ki je bila predmet predaje. V tej zadevi so organi, dejansko odgovorni za izvršitev odločb o predaji, ravnali v skladu z odredbami nacionalnega sodišča in pravili, namenjenimi ohranitvi položaja pritožnic v času trajanja preučitve njunih predlogov. Če se pojem okoliščin, na katere državi članici nimata vpliva, razlaga ozko in tako, da se odločilni pomen pripíše dejstvu,

da gre za zunanje vzroke, neodvisne od držav članic, bi bilo mogoče tovrstne ovire izključiti iz področja njegove uporabe.

- 32 V obravnavani zadevi je pandemija COVID-19 zapletla praktično izvajanje predaje in upoštevanje časovnih načrtov, vendar so bile glavne ovire za to predajo najprej začasno zadržanje izvršitve, ki jo je določilo nacionalno sodišče, in nato prošnji za azil, ki sta ju vložili osebi, katerih predaja je bila odrejena. V skladu z nacionalno zakonodajo ima prosilec za azil pravico, da ostane v državi v času preučitve njegove prošnje ali do sprejetja odločbe o odstranitvi.
- 33 Odgovori na ta vprašanja razlage so potrebni za rešitev spora o glavni stvari pred Korkein oikeus (vrhovno sodišče).

4. Vprašanja za predhodno odločanje

Korkein oikeus (vrhovno sodišče) je potem, ko je strankama dalo možnost, da se izrečeta o vsebini predloga za sprejetje predhodne odločbe, prekinilo odločanje in Sodišču Evropske unije predložilo ti vprašanja za predhodno odločanje:

1. Ali člen 23(3) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ v povezavi s členom 23(5) tega okvirnega sklepa zahteva, da kadar priprta oseba ni bila predana v določenem roku, izvršitveni pravosodni organ iz člena 6(2) Okvirnega sklepa določi nov datum predaje in preveri obstoj okoliščin, na katere državi članici nimata vpliva, ter upoštevanje pogojev, zahtevanih za pripor, ali pa je z Okvirnim sklepom združljiv tudi postopek, v katerem sodišče te elemente preuči le na predlog strank? Če se šteje, da je za podaljšanje roka potrebno ravnanje pravosodnega organa, ali to, da ta organ ni ravnal, njuno pomeni, da so roki iz Okvirnega sklepa potekli in mora biti torej priprta oseba izpuščena v skladu s členom 23(5) istega okvirnega sklepa[?]

2. Ali je člen 23(3) Okvirnega sklepa 2002/584/PNZ treba razlagati tako, da pojem okoliščine, na katere državi članici nimata vpliva, vključuje tudi pravne ovire za predajo, ki temeljijo na nacionalni zakonodaji izvršitvene države članice, kot sta začasno zadržanje izvršitve, izrečeno za čas trajanja sodnega postopka, ali pravica prosilca za azil, da ostane v izvršitveni državi do odločitve o svoji prošnji za azil?

Ko bo Korkein oikeus (vrhovno sodišče) prejelo predhodno odločbo, bo odločilo o zadevi.

[...] (ni prevedeno)